

ZEKAT

"Temizlik, bereket, artmak" anlamları taşıyan zekât; "bir malın belirli bir miktarını, bir yıl sonra Kur'an'da belirtilen yerlere Allah rızası için tamamen vermek" demektir. Hicretin ikinci yılında oruçtan evvel farz kılınmıştır. Kur'an-ı Kerim'de değişik isimler altında otuz beş yerde geçmektedir. "Namazı kılın, zekatı hakkıyla verin, rüku edenlerle beraber rüku edin" (Bakara suresi, ayet: 43) ayetiyle farz kılınmıştır.

Farz olmasının şartları

- 1- Zekat verecek kimsenin müslüman, akıllı, ergenlik çağına gelmiş ve hür olması lazımdır.
- 2- Temel ihtiyaç ve borcundan başka nisab (85 gr. Altın veya karşılığı para) miktarı mala sahip olmalıdır.
- 3- Zekatı verilecek mal üzerinden bir yıl geçmelidir.
- 4- Zekatı verilecek malın kişinin tam mülkiyetinde olması gereklidir.

Zekat çeşitleri

- 1- Öşür (Mahsullerin zekatıdır),
- 2- Sığır, koyun ve develerin vd. zekatı,
- 3- Ticaret mallarının zekâtı,
- 4- Paraların zekatı,
- 5- Madenlerin zekatı
- 6- Altın ve gümüşün zekatı

Zekât verilmesi gereken mallar ve miktarı

- 1- Koyun ve keçide kırk (1/40,2/121,3/201....)
- 2- Sığır ve mandada otuz, (otuz sığırı olan bir yaşını bitirmiş bir buzağı, 40 sığırı alan iki yaşını bitirmiş, 60 sığırı olan da 1 yaşını bitirmiş iki buzağıyı zekat olarak verir,
- 3- Devede beştir. Beş tane devesi olan bir yaşını bitirmiş bir koyunu zekat olarak verir. On devede iki, on beş devede üç, yirmi devede dört koyun verilir. 25 devesi olan bir yaşını bitirmiş bir deve verir.
- 4- Altın için ölçü 85 gram, gümüş için ise nisab 561 gramdır.
Altın ve gümüş için ölçü sabit ise de hayvanlarla ilgili ölçü ve verilecek zekat miktarı sayı arttıkça değişir. Bu ölçülerden az olan mallar için zekat vermek farz değildir. Her çeşit ticaret malları zekata tabidir. Sene başı ve sene sonu itibarı ile gümüş ve altının nisab miktarının değerine eşit olan ticaret malına zekat düşer, sahibi ticaret malının zekatını altın ve gümüş üzerinden istediğinden hesap edip verebilir. Ellerindeki paralar da ticaret mallarına eklenir. Tahvil ve senetler para gibidir.

Arazilerin zekatı öşürdür. Onda bir oranında verilir. Ürünlerine fazla masraf yapanlar 1/20 oranında da verebilirler.

Zekat kimlere verilir

- 1- **Fakirler:** Dinen zengin olmayanlar yani nisab miktarı mala sahip olmayanlar, böyle kimselerin iş ve güçleri olsa da zekat alabilirler.
- 2- **Düşkünler:** Günlük yiyeceği olmayanlar, aşırı fakirler.
- 3- **Borçlular:** Borçlu veya borcu malından fazla kimselere zekat verilebilir.
- 4- **Allah yolunda olanlar:**
- 5- **Yolda kalmışlara:** Memleketinde zengin bile olsa parası biten yolculara verilebilir. Zengin olup yolda kalan kimselerin zekat almayıp borç almaları daha iyidir.

Zekât verirken gözetilecek sıra

Önce kardeşlere, kardeş çocuklarına, amcaya, halaya, dayıya, teyzeye, diğer akraba ve komşulara, sonra mahallesinde ve oturduğu memleketteki fakirlere verilir. Aldığı zekât parasını günah yolunda harcayacak ve israf edecek kimseler yerine, gerçek ihtiyaçları için harcayan fakirlere vermek daha iyidir.

Zekât kimlere verilmez

Ana, baba, nine, dede, oğula, oğlunun çocuklarına, kızına, kızının çocuklarına ve bundan doğan çocuklara, zenginlere, müslüman olmayanlara zekat verilmez.

Zekat ve fitre dışındaki sadakalar

Böyle sadakalara "nafile sadakalar" denir. Nafileyeye, **mendub**, **müstehab** ismi de verilir. Dinimiz toplumun faydasına olan her şeyi sadaka olarak kabul etmiştir. Cami, köprü, çeşme yaptırmaktan, yoldaki bir taşı, bir diken kaldırmak, hoş sözle, güler yüzle insanların gönlünü almak ve akla gelen her türlü iyilik sadakadır. Toplumun çıkarlarına hizmet eden eserler yapmaya "**sadaka-ı cariyeye**" denir. Bunlar ayakta durduğu sürece sahiplerinin defterlerine hayır yazılacağını Peygamberimiz (s.a.v.) haber vermiştir.

Fıtır sadakası

Ramazan ayında verilir, bayram namazından önce verilmesi gerekir, vacip bir sadakadır. Zekatta olduğu gibi ergenlik çağına girme şartı aranmaz, canlı olan her kimse için verilir. Küçüklerin fitresini anne babası verir. Miktarı Bir kişiyi sabahlı akşamlı doyuracak kadar yiyecek veya bunun karşılığı bir paradır. Fitreyi zengin olan müslümanlar zekat verilen yerlerden birine verebilir.

Zekatın Faydaları

- 1- Zekat, insanı maddeye tapmaktan ve paranın esiri olmaktan kurtarır**, ihtiras zincirini kırar, kalbin katılaştığını önler, insanı şefkatli yapar. Zekat, insanı fazla mal biriktirip onun esiri olmaktan kurtararak artan kısmını toplum hizmetine sunma üstünlüğüne eriştirir, ruh ile beden arasında bir denge kurar.
- 2-Zekat, Allah'a karşı malın bir şükürü olup**, malı ve mal sahibini manevi kirlerden temizler, mal sahibini hürriyete kavuşturur, rahat bir hayat geçirmesini sağlar
- 3- Zekat, mala bereket kazandırarak çoğalmasını temin eder**, malın stok edilmesini önler. Zekat, kalpteki dünya sevgisine karşı etkili bir ilaçtır. Müslümanı mal fitnesinden koruyarak cemiyetteki dengesizlikleri kökünden kazır.
- 4-Zekat, müslümanı mâlî disipline sokar** ve sorumsuz yaşamasını önler.
- 5-Zekat, insana ekonomik yönden güçlü olmanın önemini tanıtır**. Alıcısını ihtiyaç esiri olmaktan kurtarır. Fakirleri çalışmaya teşvik eder. İddia edildiği gibi fakirleri her zaman bedavadan geçindirmek maksadını taşımaz, bilakis her sene zekat alan fakirleri çalışmaya, başkasına el açma zilletinden kurtulmaya teşvik eder. Zekat, fakirlerin, mal ve servet sahiplerine karşı körüklenen kıskançlık duygularını yok eder. Fakirin toplumdaki itibarını yükseltir, kendisinin felaketsiz anlarda terk edilmiş kalmayacağını, kolundan tutacak kişilerin bulunacağını bilerek ona yüksek bir kişilik kazandırır, topluma daha da yaklaşır, kendi toplumunu daima sever, mülkiyette bir kuvvet dengesi meydana getirir.
- 6- Zekat, sosyal güvenlik ve sosyal sigortadır**. Toplumun ruhi ve manevi değerlerini takviye eder. Zekat, sınıf kavgalarını yok eder. Toplumdaki fertlerin birbirine karşılıklı sevgi, saygı ile bağlanmasını sağlar. Zekat, yatırıma zemin hazırlayıp, kalkınmanın çok önemli bir unsurudur.